

УДК 334.758.2.02:351.746.1:614

Мельниченко Олександр Анатолійович, доктор наук з державного управління, професор; професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я; Харківський національний медичний університет; пр. Науки 4, м. Харків, 61022, Україна; +38 (050) 162-73-50; e-mail: mel_doc@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5021-9025>

Стовбан Микола Петрович, доктор наук з державного управління, професор; професор кафедри публічного управління та адміністрування; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000, Україна; +38 (050) 433-91-82; e-mail: nstovban@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-6576-7494>

Кравченко Жанна Дмитрівна, кандидат наук з державного управління, доцент; медичний директор зі стаціонарної допомоги; комунальне некомерційне підприємство «Міська студентська лікарня» Харківської міської ради; вул. Дарвіна, 8/10, м. Харків, 61000, Україна; +38 (095) 455-50-53; e-mail: zhannet.ua@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-1692-4665>

Чернецький Володимир Володимирович, PhD, доцент; доцент кафедри фізики та астрономії; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76000, Україна; +38 (067) 344-55-80; e-mail: chernia1973@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-7193-8245>

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. На підставі результатів дослідження сутнісних характеристик вживаного поняттєвого апарату дістало подальшого розвитку тлумачення поняття «безпека» під яким слід розуміти стан живих організмів та їх об'єднань, за якого унеможливлено та/чи зведено до мінімуму негативний вплив на них будь-яких зовнішніх і внутрішніх загроз. Виділено такі ознаки складових системи національної безпеки: певною мірою взаємопов'язані між собою; по-своєму важливі, як для системи загалом, так і для кожної зацікавленої особи; їх стан (тенденції змін) виступає передумовою, формою прояву та наслідком певних структурних зрушень; перебувають під впливом чинників, які можуть як покращувати, так і дестабілізувати ситуацію (до останніх, беззаперечно, належить поширення рейдерства, оскільки воно здебільше негативно впливає на суспільні процеси). Доведено, що національна безпека загалом є певним узагальнюючим і системоутворюючим чинником, що істотною мірою впливає на її складові – інші види безпеки (гуманітарну, екологічну, економічну, інформаційну та кібербезпеку, науково-технологічну, політичну, соціальну). Аргументовано, що подальше поширення рейдерства шкідливе для національної безпеки, особливо що стосується економічної безпеки загалом й окремих її складових (виробничої, енергетичної, зовнішньота макроекономічної, інвестиційно-інноваційної, продовольчої, сировинно-ресурсної, соціально-демографічної, фінансової). Наведено міру впливу

рейдерства на національну безпеку та окремі її складові залежно від того, яке саме підприємство стало об'єктом рейдерської атаки, які способи захоплення застосовано та які цілі переслідують рейдери. Рекомендовано уповноваженим органам публічної влади узгоджувати положення державної політики щодо забезпечення національної безпеки та державної політики щодо протидії рейдерству, оскільки ці політики є взаємопов'язаними, а відтак – належна їх розробка та реалізація спроможні принести позитивний синергетичний ефект. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення механізмів реалізації державної політики щодо протидії рейдерству.

Ключові слова: протидія рейдерству; державна політика щодо забезпечення національної безпеки; державна політика щодо протидії рейдерству; виробнича безпека; гуманітарна безпека; екологічна безпека; економічна безпека; енергетична безпека; зовнішньо- та макроекономічна безпека; інвестиційна безпека; інноваційна безпека; інформаційна та кібербезпека; науково-технологічна безпека; політична безпека; продовольча безпека; соціальна безпека; фінансова безпека; корпоративна безпека.

Oleksandr Melnychenko, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor; Full Professor of Public Health and Healthcare Management Department; Kharkiv National Medical University; Science avenue 4, Kharkiv, 61022, Ukraine; +38 (050) 162-73-50; e-mail: mel_doc@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0001-5021-9025>

Mykola Stovban, Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor; Full Professor Department of Public Management and Administration; Vasyl Stefanyk Precarpathian National University; Shevchenko St. 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000; +38 (050) 433-91-82; e-mail: nstovban@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-6576-7494>

Zhanna Kravchenko, Candidate of Sciences in Public Administration, Full Professor; Medical Director for Inpatient Care; HME «Municipal Students' Hospital» of Kharkiv City Council; Darvina avenue, 8/10, Kharkiv, 61000, Ukraine; +38 (095) 455-50-53; e-mail: zhannet.ua@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-1692-4665>

Volodymyr Chernetskyi, PhD, Associate Professor; Associate Professor at the Department of Physics and Astronomy; Precarpathian National University; Shevchenko St. 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000; +38 (067) 344-55-80; e-mail: chernia1973@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-7193-8245>

COUNTERING RAIDING AS A COMPONENT OF STATE POLICY TO ENSURE NATIONAL SECURITY

Abstract. Based on the results of the study of the essential characteristics of the conceptual apparatus used, the author further develops the interpretation of the concept of «security», which should be understood as the state of living organisms and their associations, in which the negative impact of any external and internal

threats on them is prevented and/or minimized. The author identifies the following features of the components of the national security system: to a certain extent, they are interconnected; they are important in their own way, both for the system as a whole and for each stakeholder; their state (trends of changes) is a prerequisite, a form of manifestation and a consequence of certain structural changes; they are influenced by factors which can both improve and destabilize the situation (the latter undoubtedly include the spread of raiding, since it mostly has a negative impact on social processes). It is proved that national security in general is a certain generalizing and system-forming factor that significantly affects its components – other types of security (humanitarian, environmental, economic, information and cyber security, scientific and technological, political, social). The author argues that further spread of raiding is harmful to national security, especially with regard to economic security in general and its individual components (production, energy, foreign and macroeconomic, investment and innovation, food, raw materials and resources, socio-demographic, and financial). The author provides the degree of impact of raiding on national security and its individual components depending on which enterprise was the object of a raider attack, what methods of seizure were used and what goals the raiders pursue. The author recommends that the authorized public authorities harmonize the provisions of the state policy on ensuring national security and the state policy on countering raiding, since these policies are interrelated, and therefore their proper development and implementation can bring a positive synergistic effect. Further research should be devoted to developing theoretical provisions and practical recommendations to improve the mechanisms for implementing the state environmental policy.

Keywords: countering raiding; state policy on national security; state policy on countering raiding; industrial security; humanitarian security; environmental security; economic security; energy security; foreign and macroeconomic security; investment security; innovation security; information and cyber security; scientific and technological security; political security; food security; social security; financial security; corporate security.

Постановка проблеми. Як би хто не любив екстрим, практично всі прагнуть безпеки, під якою слід розуміти стан живих організмів та їх об'єднань, за якого унеможливлено та/чи зведено до мінімуму негативний вплив на них будь-яких зовнішніх і внутрішніх загроз. Традиційно вважається, що безпека є однієї з базових людських потреб. Водночас, безпека є важливим аспектом життєдіяльності не лише окремих індивідів, а і об'єднань різного масштабу: домогосподарства, територіальні громади, бізнес-структури, території (населені пункти, регіони, країни...). При цьому науковці [1–10; 14–19 та ін.], зазвичай, виділяють наступні рівні безпеки: індивідуальну, корпоративну, національну, глобальну. Відзначимо, що саме національна безпека – відносна відсутність міжнародних або внутрішніх загроз державній владі, суверенітету, єдності та територіальній цілісності, добробуту народу, сталому економічному й соціальному розвитку, іншим основним національним інтересам, а також здатність держави забезпечувати постійний стан безпеки [20] – є певним

узагальнюючим і системоутворюючим чинником, що істотною мірою впливає на інші види безпеки. Варто погодитися, що національну безпеку формують наступні її складові: «воєнна, гуманітарна, інформаційна та кібербезпека, екологічна, економічна, науково-технологічна, політична, соціо-культурна» [5]; своєю чергою, економічну безпеку неможливо уявити без забезпечення «виробничої, енергетичної, зовнішньо- та макроекономічної, інвестиційно-інноваційної, продовольчої, сировинно-ресурсної, соціально-демографічної, фінансової безпеки» [5]. Проведені узагальнення дозволили виокремити наступні ознаки складових системи національної безпеки: певною мірою взаємопов'язані між собою; по-своєму важливі, як для системи загалом, так і для кожної зацікавленої особи; їх стан (тенденції змін) виступає передумовою, формою прояву та наслідком певних структурних зрушень; перебувають під впливом чинників, які можуть як покращувати, так і дестабілізувати ситуацію (до останніх належить поширення рейдерства – «умисної діяльності команди професіоналів, яка використовує корупційність в органах публічної влади та корпоративні конфлікти для отримання «законного» контролю над ліквідними активами чужих компаній як джерела власних надприбутків чи інших вигід» [13], оскільки воно здебільшого негативно впливає на суспільні процеси, тим самим погіршуючи параметри, передусім, економічної безпеки). Подальше масштабування рейдерства шкідливе для національної безпеки, а тому вимагає від уповноважених органів публічної влади вдосконалення державної політики щодо національної безпеки загалом, і зокрема протидії рейдерству, а з тим – належного методологічного забезпечення цього процесу. Усе це, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти державної політики щодо забезпечення національної безпеки загалом та окремих її складових (зокрема, стосовно протидії рейдерству) відображені в наукових публікаціях і дисертаційних роботах за даною проблематикою, а саме: **Амелін О.** – «акцентовано увагу на необхідності вдосконалення механізмів взаємодії прокуратури з іншими правоохоронними органами, що є визначальною для комплексного підходу до захисту національних інтересів і прав громадян, і є основою міцної й стабільної держави» [1]; **Бінько І.** – «подано авторську класифікацію правових форм і засобів публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно, серед яких виділено адміністративні провадження, державний контроль за вчиненням реєстраційних дій, правове забезпечення ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, юрисдикційна діяльність органів виконавчої влади, юридична відповідальність і вимоги до доброчесності осіб, що здійснюють функції публічного адміністрування» [2]; **Гнатенко В.** – «вдосконалено модель поведінки економіки при впливі, із одного боку викликів і загроз (сукупності дестабілізуючих чинників), а з іншого – наслідків реалізації ризиків, які залежать від управлінських рішень» [3]; **Грицишен Д.** – «запропоновано комплексний методологічний підхід до формування та реалізації державної політики у сфері запобігання і протидії економічній злочинності в державному та корпоративному секторах економіки, що включає сукупність послідовних

етапів: ідентифікація проблеми та виявлення її симптомів; зміст державної політики як процесу й системи; предметно-об'єктне поле; мета і завдання; напрями формування, об'єкти і суб'єкти формування і реалізації державної політики; взаємодія із іншими видами державної політики; методи реалізації; принципи державної політики; механізми реалізації» [4]; [Денисенко Н.](#) – «визначено основні складові елементи економічної безпеки держави, що характеризують економічні процеси й суміжні з ними явища» [5]; [Загурська-Антонюк В.](#) – «сформовано структурно-функціональну конфігурацію механізмів державного управління забезпечення національної безпеки України в умовах геополітичних загроз на основі принципу їх функціональної адаптації на міжнародному, національному, галузевому (відомчому та міжвідомчому) рівнях, у результаті чого виокремлено організаційний, правовий, політичний, економічний, військовий механізми, що у синергетичній цілісності сприяє реалізації державної політики національної безпеки, ефективній координації за всіма видами діяльності сектору безпеки і оборони, запобіганню й нейтралізації внутрішніх і зовнішніх викликів, реальних і потенційних загроз національній безпеці» [6]; [Кобко Є.](#) – «удосконалено розуміння національної безпеки як особливого стану, за якого: в країні будуть відсутні реальні та потенційні внутрішні та зовнішні загрози суспільному ладу, економіці тощо; громадяни зможуть повною мірою реалізувати свій потенціал, а також гарантовані їм конституційні права і свободи; наявні державні гарантії будуть повною мірою забезпечувати стабільний розвиток суспільства та ключових інтересів української нації» [7]; [Котик Ю.](#) – «зосереджено увагу на необхідності завершення розпочатих реформ, зокрема, посилення захисту приватної власності, зміни правоохоронної системи та ініціювання невідкладних інших реформ і заходів» [8]; [Макарчук В.](#) – «здійснено розподіл форм діяльності правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони на групу класичних та інноваційних» [10]; [Михайлов М.](#) – «доведено, що протидія корупції має здійснюватися за найвищим ступенем пріоритетності, а всеосяжність шкоди від корупційних проявів дає підстави стверджувати, що родовим об'єктом корупційного підкупу має визнаватися таке правове благо, як національна безпека» [14]; [Наконечна І.](#) – «сформовано систему завдань забезпечення національної безпеки у вияві таких, що пов'язані з реалізацією: державної безпекової політики як у зовнішньо-, так і внутрішньодержавному просторі (наприклад, викорінення корупції, мінімізація владного впливу олігархічних структур на прийняття і ефективність здійснення державно-політичних рішень; забезпечення неухильного дотримання принципів законності та верховенства права в країні тощо); євроінтеграційного курсу розвитку країни» [15]; [Сергієнко Л.](#) – «обґрунтовано взаємозв'язки між складовими системи безпеки урбанізованої території, системи національної безпеки та безпеки життєдіяльності містян, шляхом ідентифікації загроз урбанізації для кожної із систем як базису розробки стратегії їх розвитку та гарантування безпеки» [16]; [Федулова І.](#) – «встановлено, що кримінальне законодавство зарубіжних держав містить якісні положення щодо кримінально-правової охорони суб'єктів

господарювання від рейдерських захоплень, які варті запозичення; закріплення відповідальності за рейдерство як за «встановлення контролю над суб'єктом господарювання» [17]; Чумакова Г., Парапан Н., Квашенко В. – «окреслено шляхи вдосконалення системи національної безпеки, серед яких особливе значення має забезпечення належного функціонування сил оборони, цифровій трансформації, модернізації правової бази, впровадженню ефективних механізмів реагування на гібридні загрози, посиленню участі громадянського суспільства у процесах прийняття рішень, а також зміцненню міжнародної співпраці» [18]; Яструбецька Л. – «концептуалізовано чотири типові сценарії впровадження у практику функціонування бізнес-суб'єктів організаційно-економічних заходів протидії гібридним фінансовим конфліктам (зокрема, рейдерству), що передбачають сукупність послідовних дій на кожному із етапів запропонованих сценаріїв; розроблено єдиний уніфікований підхід до належного реагування на ідентифіковані ознаки рейдерства, що сприятиме їх подальшому запобіганню й нейтралізації деструктивного впливу на фінансову безпеку бізнес-суб'єктів» [19]. Віддаючи належне напрацюванням провідних науковців, слід більше уваги зосередити на подальшому вдосконаленні методологічного забезпечення реалізації державної політики щодо забезпечення національної безпеки в частині протидії рейдерству.

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення методологічного забезпечення реалізації державної політики щодо забезпечення національної безпеки за рахунок конкретизації значущості протидії рейдерству в системі забезпечення окремих складових національної безпеки.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження здійснювалося з використанням таких наукових методів: *аналізу та синтезу* – визначення чинників, що впливають на характер і спрямованість державної політики щодо забезпечення національної безпеки і її взаємозв'язок з протидією рейдерству; *абстрактно-логічний* – для теоретичних узагальнень і формування висновків; *діалектичний* – пояснення взаємозв'язку між суспільними процесами й зміною державної політики щодо забезпечення національної безпеки загалом, і зокрема протидії рейдерству; *логіко-семантичний* – вдосконалення сутності поняття «безпека».

Виклад основного матеріалу. Проведені узагальнення результатів дисертаційних досліджень [2; 3; 6; 7; 10; 15–17; 19] й змістовного наповнення фахових публікації провідних науковців [1; 5; 8; 9; 14; 18] і результати власних досліджень [11–13] дозволили конкретизувати значущість протидії рейдерству в системі забезпечення окремих складових національної безпеки.

Зважаючи на вищезгаданий взаємозв'язок між окремими складовими національної безпеки та специфічність феномену «рейдерство», актуалізується питання конкретизації значущості протидії рейдерству – «процесу, у межах якого уповноважені органи публічного управління здійснюють комплекс заходів, що спрямовані на захист інтересів власників і співробітників підприємств, й передбачають реагування на дії рейдерів задля попередження рейдерських атак, а у разі їх реалізації – на мінімізацію негативних наслідків»

[9] для усіх зацікавлених осіб як способу дотримання прийнятних параметрів національної безпеки (передусім, економічної її складової).

Очевидно, що рейдерство найбільшою мірою впливає на *корпоративну безпеку* [11] і економічну безпеку держави та, відповідно, окремих її складових. При цьому слід зважати, що міра впливу істотним чином залежить від того, яке саме підприємство стало об'єктом рейдерської атаки, які способи захоплення застосовано та які цілі переслідують рейдери.

Так, коли рейдери вчиняють протиправне збирання врожаю з метою подальшого його перепродажу, то це не завдає прямої шкоди *продовольчій безпеці*, оскільки предмет рейдерської атаки (продовольство) не знищується, а перепродається; хоча і має місце інший вигодоотримувач (*фінансова безпека*).

У випадку, якщо об'єктом рейдерської атаки є «звичайне» підприємство, то почасти матимемо наступне: незахищеність прав власності (*інвестиційна безпека*); провокування конфліктів між зацікавленими особами; спротив зазіханню рейдерів з боку співробітників і всіх небайдужих (*соціальна безпека*); виникнення надмірної кредиторської/дебіторської заборгованості (*фінансова безпека*); невиконання зобов'язань перед партнерами по закупці/постачанню сировини, матеріалів, комплектуючих, готової продукції тощо; зупинка/згортання діяльності підприємства (*виробнича, сировинно-ресурсна безпека*); ігнорування необхідності модернізації/оновлення ресурсного потенціалу (*інноваційна безпека*), а також збереження комерційної таємниці, розголошення фактів підготовки та/чи здійснення рейдерської атаки, протидії хакерам (*інформаційна та кібербезпека*). Ураховуючи порівняно незначні масштаби ймовірної шкоди, захист від рейдерів має стати «предметом турботи» служб безпеки підприємств і місцевих органів публічного управління, уповноважених реалізовувати державну політику щодо протидії рейдерству.

Більш істотний вплив має місце, коли об'єктом зазіхань рейдерів стає «стратегічне» підприємство та/або підприємство з іноземними інвестиціями. У такому разі до вищенаведених проявів можуть додатися наступні: у бізнес-партнерів відсутність змоги повноцінного функціонування (*виробнича безпека*); невиконання експортних контрактів (*зовнішньоекономічна безпека*); виведення вітчизняних й іноземних капіталів, погіршення інвестиційного клімату (*інвестиційна, політична безпека*); погіршення торговельного та валютного балансу, скорочення надходжень до державного бюджету (*макроекономічна безпека*); втрата інтересу до розробки та впровадження новацій (*науково-технологічна, інноваційна безпека*). Коли рейдерство «переходить на інший рівень», то і заходи протидії йому мають стати частиною державної політики щодо забезпечення національної безпеки, оскільки негативний ефект може бути «мультиплікативно» далеко за межі підприємства, яке стало об'єктом рейдерської атаки, і навіть території населеного пункту, де воно розташоване.

Якщо застосовуються «жорсткі» способи рейдерського захоплення, то можуть мати місце такі наслідки: пошкодження приміщень, транспортних засобів, обладнання... (*виробнича безпека*); пошкодження і/чи несанкціоноване відключення систем енергопостачання (*енергетична безпека*) і очисних споруд (*екологічна безпека*); фізичний та психологічний тиск на трудовий колектив

(соціальна безпека). У разі, якщо не вдалося попередити таку рейдерську атаку, то протидіяти їй мають «силовики» (Національна поліція України; Служба безпеки України...), оскільки саме вони передусім уповноважені реалізовувати державну політику щодо забезпечення національної безпеки.

Варто відзначити, якщо рейдери планують захоплене підприємство перепродати (одразу чи найближчим часом) або ж надалі забезпечувати його функціонування як «законні» власники, то тоді вони, по-можливості, будуть прагнути не наражатися на додаткові репутаційні втрати та мінімізувати шкоду ресурсному потенціалу, аби істотною мірою не знижувати ринкову вартість такого підприємства (*виробнича, соціальна, фінансова безпека*). Порівняно незначні суспільні втрати від таких рейдерських атак не є приводом нехтування ними (як відомо, безкарність провокує повторний злочин), а заходи державної політики протидії рейдерству мають передбачати «цивілізовані» способи відстоювання інтересів законних власників підприємств і трудових колективів.

У випадку, коли підприємство мають знищити (причин цього може бути чимало: ринкова ціна земельної ділянки, де розміщено таке підприємство, значно вище за залишкову вартість його активів; помста на професійному та/чи міжособистому підґрунті; створюється штучний дефіцит через ліквідування одного з основних конкурентів...) цілком імовірно більш критичні наслідки: «хижацьке» використання (до прикладу, вирощування три-чотири роки підряд соняшнику на одній і тій же земельній ділянці, після чого її кидають як пустош) або повне руйнування матеріально-технічної бази (ліквідне – продається, решта – на металобрухт та/чи знищення) (*виробнича, ресурсна безпека*); звільнення персоналу підприємства, яке було основним джерелом робочих місць на цій території, як передумова збільшення кількості безробітних й внутрішніх і зовнішніх трудових мігрантів (*соціально-демографічна безпека*); штучне банкрутство – виникнення безповоротних втрат для персоналу підприємства, його бізнес-партнерів, державних і місцевих бюджетів тощо; неможливість органу місцевого самоврядування виконувати свої функції через істотний дефіцит місцевого бюджету (*фінансова, соціальна безпека*); затвердження в соціальних нормах «права сильного» (*соціальна безпека*); згортання діяльності соціальних об'єктів бюджетоутворюючого підприємства й знелюднення населених пунктів (*гуманітарна безпека*). У разі, коли не вдалося попередити та/чи своєчасно локалізувати таку рейдерську атаку, і руйнівні процеси стали незворотними, державна політика щодо забезпечення національної безпеки має бути спрямована не лише на протидію рейдерству, а й на розробку та реалізацію комплексу заходів, які мають «компенсувати» суспільні втрати.

Висновки. На підставі результатів дослідження сутнісних характеристик вживаного поняттєвого апарату дістало подальшого розвитку тлумачення поняття «безпека» під яким слід розуміти стан живих організмів та їх об'єднань, за якого унеможливлено та/чи зведено до мінімуму негативний вплив на них будь-яких зовнішніх і внутрішніх загроз. Наведено міру впливу рейдерства на національну безпеку та окремі її складові залежно від того, яке саме підприємство стало об'єктом рейдерської атаки, які способи захоплення застосовано та які цілі переслідують рейдери. Рекомендовано уповноваженим

органам публічної влади узгоджувати положення державної політики щодо забезпечення національної безпеки та державної політики щодо протидії рейдерству, оскільки ці політики є взаємопов'язаними, а відтак – належна їх розробка та реалізація спроможні принести позитивний синергетичний ефект. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення механізмів реалізації державної політики щодо протидії рейдерству.

Література:

1. Амелін О.Ю. Реалізація функцій прокуратури як елемент механізму забезпечення національної безпеки України. *Правова держава*. 2024. № 55. С. 20–28. <https://orcid.org/0000-0002-0933-2111>
2. Бінько І.І. Правові засади публічного адміністрування охорони права власності на об'єкти нерухомого майна: автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.07. Київ, 2021. 29 с.
3. Гнатенко В.С. Державне управління економічною безпекою в системі цифровізації національної безпеки: автореф. дис. ... д.держ.упр.: 25.00.05. Київ, 2021. 43 с.
4. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: дис. ... д.держ.упр.: 25.00.05. Харків, 2021. 437 с.
5. Денисенко Н.О. Значення економічної безпеки як складової національної безпеки в умовах воєнного стану. *Містобудування та територіальне планування*. 2024. Вип. 85. С. 121–132. DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.121-132
6. Загурська-Антонюк В.Ф. Державне управління національною безпекою в умовах геополітичних загроз: автореф. дис. ... д.держ.упр.: 25.00.05. Київ, 2021. 45 с.
7. Кобко Є.В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки держави: автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.07. Харків, 2023. 43 с.
8. Котик Ю.В. Національна безпека України: економічний вимір. *Політичне життя*. 2022. № 1. С. 49–60. <https://orcid.org/0000-0002-1378-3396>
9. Кузьменко Т.М. Сутність та класифікація механізмів публічного управління протидією рейдерству. *Науковий вісник: державне управління*. 2022. № 1. С. 61–73. [doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-61-73](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-61-73).
10. Макарчук В.В. Правоохоронні органи як суб'єкти формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони: адміністративно-правовий аспект: автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.07. Київ, 2023. 39 с.
11. Мельниченко О.А. Застосування сучасних технологій захисту від рейдерства. *Сучасні проблеми управління змінами на підприємствах регіону: монографія* / [кол. авт.]; за заг. Н.С. Муромець, О.А. Мельниченка. Харків: В справі, 2016. 268 с.
12. Мельниченко О.А. Основи протидії рейдерству: державно-управлінський аспект. *Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. (Серія: Державне управління)*. 2010. Т. XI. № 170. С. 212–224.
13. Мельниченко О.А., Пушкарьова В.І. Протидія рейдерству як складова державної політики щодо економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. № 1. С. 102–108.
14. Михайлов М.В. Національна безпека України як об'єкт посягання при корупційному підкупі. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 4. С. 91–96. <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.4.16>
15. Наконечна І.В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції: питання теорії і практики: автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.07. Київ, 2023. 37 с.
16. Сергієнко Л.В. Державна політика забезпечення безпеки урбанізованих територій: автореф. дис. ... д.держ.упр.: 25.00.02. Харків, 2022. 48 с.

17. Федулова І.М. Кримінальна відповідальність за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації: дис. ... к.ю.н.: 12.00.08. Львів, 2019. 216 с.
18. Чумакова Г.В., Парапан Н.М., Квашенко В.П. Сучасні виклики та шляхи вдосконалення системи національної безпеки України. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 7. С. 815–829. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)-815-829](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7)-815-829)
19. Яструбецька Л.С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних фінансових конфліктів: автореф. дис. ... д.е.н.: 08.00.08. Львів, 2023. 43 с.
20. National Security Law of the People's Republic of China. (2015). *China Law Translate*. URL: <https://www.chinalawtranslate.com/en/> (дата звернення: 20.03.2025)

References

1. Amelin O. (2024). Realizatsiia funktsii prokuratury yak element mekhanizmu zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Realization of the functions of the prosecutor's office as an element of the mechanism of ensuring national security of Ukraine]. *Pravova derzhava [Constitutional State]*. № 55. S. 20–28. <https://orcid.org/0000-0002-0933-2111> [In Ukrainian]
2. Binko I. (2021). Pravovi zasady publicznego administruvannia okhorony prava vlasnosti na obiekty nerukhomoho maina [Legal Basis of Public Administration of Protection of Property Rights to Real Estate]: *Extended abstract of PhD*. Kyiv. [In Ukrainian]
3. Hnatenko V. (2021). Derzhavne upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu v systemi tsyfrovizatsii natsionalnoi bezpeky [State management of economic security in the system of digitalization of the national security]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]
4. Grytsyshen D. (2021). Derzhavna polityka v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti [State policy in the field of prevention and counteraction to economic crime]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kharkiv. [In Ukrainian]
5. Denysenko N. (2024). Znachennia ekonomichnoi bezpeky yak skladovoi natsionalnoi bezpeky v umovakh voiennoho stanu [The Importance of Economic Security as a Component of National Security under Martial Law]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia [Urban development and spatial planning]*. Vyp. 85. S. 121–132. DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.121-132 [In Ukrainian]
6. Zagurska-Antoniuk V. (2021). Derzhavne upravlinnia natsionalnoiu bezpekoiu v umovakh heopolitychnykh zahroz [State management of national security in the conditions of geopolitical threats]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]
7. Kobko Ye. (2023). Administratyvno-pravovyi mekhanizm zabezpechennia natsionalnoi bezpeky derzhavy [Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки держави]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kharkiv. [In Ukrainian]
8. Kotik Yu. (2022). Natsionalna bezpeka Ukrainy: ekonomichnyi vymir [Ukraine's National security: the economic dimension]. *Politychne zhyttia [Political life]*. № 1. S. 49–60. <https://orcid.org/0000-0002-1378-3396> [In Ukrainian]
9. Kuzmenko T. (2022). Sutnist ta klasyfikatsiia mekhanizmiv publicznego upravlinnia protydiieiu reiderstvu [Essence and classification of public administration to counteract raiding]. *Naukanyi visnyk: derzhavne upranlinnia [Scientific herald: public administration]*. № 1. S. 61–73. [doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-61-73](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-61-73) [In Ukrainian]
10. Makarchuk V. (2023). Pravokhoronni orhany yak subiekty formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi natsionalnoi bezpeky i oborony: administratyvno-pravovyi aspekt [Law Enforcement Agencies as Subjects of Formation and Implementation of the State Policy in the Field of National Security and Defense: Administrative and Legal Aspect]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]
11. Melnychenko O. (2016). Zastosuvannia suchasnykh tekhnolohii zakhystu vid reiderstva [Application of modern technologies for protection against raiding]. *Suchsni problemy upravlinnia zminamy na pidpriemstvakh rehionu [Modern problems of change management at regional enterprises]: monohrafiia* / [kol. avt.]; za zah. red. N.Ye. Muromets, O.A. Melnychenko. Kharkiv: V spravi. [In Ukrainian]

12. Melnychenko O. (2010). Osnovy protydyi reiderstvu: derzhavno-upravlinskyi aspect [Fundamentals against raiding: State and administrative aspect]. *Zbirnyk naukovykh prats Donetskoho derzhavnoho universytetu upravlinnia. (Serii: Derzhavne uoravlinnia) [Collection of scientific papers of the Donetsk State University of Management. (Series: Public administration)]*. T. XI. № 170. S. 212–224. [In Ukrainian]
13. Melnychenko O., Pushkareva V. (2015). Protydiya reiderstvu yak skladova derzhavnoi polityky tstsodo ekonomichnoi bezpeky [The current state of scientific developments in the field of public administration of counter-raiding]. *Aktualni problem derzhavnoho upravlinnya [Aktual problems of public administration]*. № 1. S. 102–108. [In Ukrainian]
14. Mykhailov M. (2020). Natsionalna bezpeka Ukrainy yak obiekt posiahannia pry koruptsiinomu pidkupi [National security of Ukraine as an object of attraction in corruption bribery]. *Pivdennoukrainskyi pravnychii chasopys [South Ukrainian Law Journal]*. № 4. S. 91–96. <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.4.16> [In Ukrainian]
15. Nakonechna I. (2023). Administratyvno-pravovyi mekhanizm zabezpechennia natsionalnoi bezpeky v umovakh yevrointehratsii: pytannia teorii i praktyky [Administrative and legal mechanism for ensuring national security of the state]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [In Ukrainian]
16. Sergienko L. (2022). Derzhavna polityka zabezpechennia bezpeky urbanizovanykh terytorii [State policy of ensuring the security of urban areas]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kharkiv. [In Ukrainian]
17. Fedulova I. (2019). Kryminalna vidpovidalnist za protypravne zavolodinnia mainom pidpriemstva, ustanovy, orhanizatsii [Criminal liability for the fraudulent conversion of property of an enterprise, institution, organization]: *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv [In Ukrainian]
18. Chumakova H., Parapan N., Kvashenko V. (2024). Suchasni vyklyky ta shliakhy vdoskonalennia systemy natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Modern challenges and ways to improve Ukraine's national security system]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy [Society and national interests]*. № 7. S. 815–829. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7\(7\)-815-829](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-7(7)-815-829) [In Ukrainian]
19. Yastrubetska L. (2023). Finansova bezpeka subiektiv pidpriemnytstva v Ukraini v umovakh hibrydnykh finansovykh konfliktiv [Financial security of business entities in Ukraine under the conditions of hybrid financial conflicts]: *Extended abstract of Doctor's thesis*. Lviv. [In Ukrainian]
20. National Security Law of the People's Republic of China. (2015). *China Law Translate*. URL: <https://www.chinalawtranslate.com/en/> [In English]